

ਮਾਘ ਦੇਸ ਅਤੇ ਬਰਮਾ ਦੀ ਉਦਾਸੀ

ਰਾਖਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਘ-ਦੇਸ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਬਾਬਾ- ਰਾਜਾ ਮਿੱਤਰ ਰਾਜਾ ਨਾਲ ਗੋਸਟਿ

‘ਆਗੇ ਸਾਖੀ ਲਿਖਤੇ। ਰਾਜੇ ਮਧੁਰਬੈਨ ਤਥਾ ਸਭ ਨਾਲ ਹੋਈ।’ (ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਪਤ੍ਰਾ-177)

ਬਰਮਾ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੂਬਿਆਂ (ਅਰੁਨਾਚਲ, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਮਨੀਪੁਰ ਤੇ ਮਿਜੋਰਮ) ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਸਿਲਸਿਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦੇ ਲਿਖਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਿਲਮਿਲਾ ਪਹਾੜੀਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਸਿਲਸਿਲਾ ਫਿਰ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਲਾਗੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਖਾੜੀ ਤੋਂ ਥੋੜਾ ਹਟਵਾ ਰਹ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੂਰਬ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦਰਮਿਆਨ ਜੇਹੜੀ ਘਾਟੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਰਾਕਾਨ ਦੇਸ ਕੇਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਅੱਜ ਰੋਹੰਗਿਆ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ। ਓਹੋ ਰੋਹੰਗਿਆ ਜਿਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਬਰਮਾਂ ਵਿਚ ਵੜੀ ਮਾਰ ਪਈ ਸੀ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਾ ਕਤਲਾਮ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਦੌੜ ਕੇ ਕੁਝ ਭਾਰਤ ਆਏ ਕੁਝ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ। ਆਰਾਕਾਨ ਇਲਾਕਾ ਬਰਮਾ ਜਾਂ ਮਿਆਮਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤਹਿਤ ਹੈ। ਆਰਾਕਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਡੇਮਾਨ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸੈਂਕੜੇ ਟਾਪੂ ਵੀ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਏਸੇ ਦੇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।

ਇਥੋਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਾਕਾਨੀ ਜਾਂ ਰਖਾਇੰ (ਰਾਖਸ਼) ਕੇਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਰਾਨੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਰਾਖਸ਼ ਕੇਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਵਿਚ ਮਾਘ ਲੋਕ ਕਹ ਕੇ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬੰਗਾਲੀ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਾਕਾਨੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

15ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ 'ਮਰਾਕ' ਤੇ ਸੀ। 1404-1434 ਈਂ ਤਕ ਇੱਕ ਰਾਜਾ ਹੋਇਆ 'ਨਰ ਮੇਖਲਾ' ਨਾਂ ਦਾ, ਉਸ ਨੇ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨ ਦੀ ਈਨ ਮਤ੍ਰ ਕੇ ਮਰਾਕ ਤੋਂ ਨੂੰ ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮਤ੍ਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਹਿਨ ਤੋਂ ਮਤਲਬ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਓਦੋਂ ਮਾਘ ਦੇਸ ਤੇ ਵੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਲਾਉਦੀਨ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ਾਹ (ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦਾ ਸੁਧ ਸੈਨ) ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਾਘ ਦੇਸ ਵਿਚ ਜਾਨ ਦਾ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਬਾਦ ਭਾਵ ਅਲਾਉਦੀਨ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਭਾਵ 1539 ਈਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਰਾਕ-ਯੂ ਦਾ ਰਾਜ ਉਲਟਾ

ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਆਉਦਿਆਂ ਹਨ ਜਿਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਰਮਾ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਨਜਰ ਆ ਰੇਹਾ ਹੈ:-

1. ਪਤ੍ਰਾ 168. ਆਗੇ ਸਾਖੀ ਲਿਖਤੇ। ਸੁਧ ਸੈਨ ਤਥਾ ਇੰਦ੍ਰ ਸੈਨ ਤਥਾ ਝੰਡੇ ਬਾਠੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਗੋਸਟਿ (ਇਹ ਬਰਮਾ ਦੀ ਸਰਹਦ ਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਵਿਖੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਾਖੀ ਪਿੱਛੇ ਆ ਚੁਕੀ ਹੈ)

2. ਪਤ੍ਰਾ-177. ਆਗੇ ਸਾਖੀ ਲਿਖਤੇ। ਰਾਜੇ ਮਧੁਰਬੈਨ ਤਥਾ ਸਭ ਨਾਲ ਹੋਈ। (ਸਿਲਮਿਲਾ ਦੀਪ, ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰੀ) - ਅੱਜ ਪਛਾਨ - ਰਖਾਇੰ ਦੇਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ 'ਮਰਾਕ ਯੂ' ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

3. ਪਤ੍ਰਾ-180. ਅਗੇ ਜੰਮੂ ਦੀਪ ਨੂੰ ਚਲੇ। ਆਗੇ ਸਾਖੀ ਲਿਖਤੇ ਦੇਵਲੂਤ ਤਥਾ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਗੋਸਟਿ ਹੋਈ। (ਜਿਥੇ ਕੜਾਹੇ ਵਿਚ ਤਲੀਦਾ (ਝੰਜਾਨ) ..ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਂ ਨਾਉਂ ਦੇਉਰੀਧਾਰ। ..ਵੜ੍ਹਾ ਰਾਜਾ..ਸਤਾਰਾਂ ਲੱਖ ਦੇਉ ਇਸ ਦੇ ਸਲਾਮੀ।)-- ਅੱਜ ਪਛਾਨ - ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਂ ਬਾਗੋ। ਰੰਗੂਨ ਤੋਂ 91 ਕਿ.ਮੀ. ਉਤਰ ਪੂਰਬ ਵਿਚ।

4. ਪਤ੍ਰਾ-192. ਆਗੇ ਹੋਰ ਉਦਾਸੀ ਸਾਖੀ ਚਲੀ। (ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਵਲ ਨੈਨ ਨਾਲ) (7 ਮਹੀਨੇ 13 ਦਿਨ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਚਲੇ ਥੇ। ਅਗੇ ਕੋਹਾਂ ਚੌਹਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨਜਰ ਆਇਆ। ਸਰਵੰਨਪੁਰ। ਸਭ ਕੁਝ ਸੋਨੇ ਦਾ।- ਅੱਜ ਪਛਾਨ - ਆਵਾ ਜਾਂ ਇਨਵਾ -ਦੇਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ। ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੇਖੋ ਜੀ ।

ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿਤ੍ਰਾਂ ਸਾਖੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਦੇ ਰਾਜੇ ਸੁਧ ਸੈਨ (ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਲਾਉਦੀਨ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ਾਹ) ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪੂਰਬ ਜਾਂ ਦੂਰ ਪੂਰਬ ਤੇ ਸਿਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਿਆਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਮਾਘ ਦੇਸਾਂ ਭਾਵ ਰਖਾਇੰ ਦੇਸਾਂ ਤੇ ਵੀ ਰਾਜ ਸੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਬਰਮਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਸਹਲਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਮਿਆਂਮਾਰ ਤੇ ਰਖਾਇੰ ਦੇਸ ਵਿਚ ਆਏ ਮੁਲਕ ਮੁਖ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿਤ੍ਰ ਵੜ੍ਹਿਆਂ ਯਾਸਤਾਂ ਵਿਚ ਸੀ। ਹਾਲਾਂ ਅਗੇ ਬਾਜਗੁਜਾਰ ਰਾਜੇ ਵੀ ਹੈ ਸਨ। ਤਿਤ੍ਰ ਮੁਖ ਭਾਗ ਸਨ:

1. ਰਖਾਇੰ- ਰਾਜਧਾਨੀ ਮਰਾਕ ਤੇ
2. ਹੰਥਾਵੜ੍ਹੀ (ਹੰਸਾਵਤੀ) ਯਾਸਤ -ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਾਗੋ।
3. ਆਵਾ ਯਾਸਤ -ਰਾਜਧਾਨੀ ਆਵਾ।

- ਇਹ ਗਲ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਜੇਹੜੇ ਇਸ ਸਾਖੀ ਨੂੰ ਰਖਾਇੰ ਦੇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਆਰੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਕੋਯੀ ਸਿੰਘ ਮਲੇਸ਼ਿਆ ਕਹ ਦਿੰਦਾ ਤੇ ਕੋਯੀ ਕੁਝ ਹੋਰ) ਸਿਲਮਿਲਾ ਦੀਪ ਜਾਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਹੈ। ਰਾਖਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੜ੍ਹੀ ਗਲ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੂੰਹੋ ਰਾਜੇ ਸੁਧ ਸੈਨ ਦਾ ਪੱਕ ਠੰਡੇ ਦਸ਼ਿਆਂ ਗਏ। ਸੁਧ ਸੈਨ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਦਾ ਰਾਜਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਰਾਜ ਰਖਾਇੰ ਦੇਸ ਤਕ ਹੈ। ਮਿਨ ਰਜ਼ਾ 'ਮਰਾਕ ਓ ਦਾ:-

ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਤੇ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਜੋ ਬਰਮਾ ਦੇ ਰੋਹੰਗਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਉਠਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਹ ਉਹੋ ਪੁਰਾਨੇ ਰਾਖਸ਼ ਲੋਕ ਹੀ ਹਨ। ਜੋ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਰਾਖਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਘ ਦੇਸ਼ ਉਦੋਂ ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ 'ਮਰਾਕ' ਉ ਜਾਨਾ ਤਾਂ ਬਣਦਾ ਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਆਦਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਧੀ 17-18 ਅਧੀਨ (ਬਾਜ਼ਗੁਜ਼ਾਰ) ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਰਾਜੇ ਸਨ। ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿੱਚ ਆਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਜੋ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਉਹ ਦਰੁਸਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇਕੱਕ ਵਡਮੁਲਾ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਇਸ਼ਾਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਮਦ ਮੌਕੇ ਇਥੇ ਵੀ ਕੋਧੀ ਬਹੁਤਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਜ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਹੀ ਚਲਦਾ ਸੀ। ਮਰਾਕ ਉ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਕੂਮਤ ਰਾਜਾ 'ਮਿਨ ਰਜ਼ਾ' ਉਰਫ਼ ਇਲਿਆਸ ਸ਼ਾਹ (1480-1514 ਈ ਡੀ ਸੀ)। ਇਹ ਉਹ ਰਾਜਾ ਹੈ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੁਝਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਵਕਤ ਪਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਦ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਗਜ਼ਪਤੀ ਨੇ ਹੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਜਨਮ ਸਾਖੀ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਰਸਤੇ ਚਲ ਕੇ ਫਿਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਤੇ ਇਕੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਮਰਾਕ ਉ (ਸਾਖੀ 'ਚ ਨਾਂ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ)। ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਰਮਾ ਨਾਂ ਤੋਂ) ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਜਾ ਡੇਰਾ ਕੀਤਾ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਾਹਲਾ ਪਿਆ ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵੇਖ ਆਉਣ ਚੌ। ਕੁਝ ਖਾ ਪੀ ਆਵਾਂ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਚਿਰ ਹੋਰ ਹੌਸਲਾ ਰੱਖ, ਫਿਰ ਚਲਾ ਜਾਵੀ।

ਸਭਬੱਠੀ ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਾਦ ਮੁਲਕ ਦਾ ਰਾਜਾ 'ਮਿਨ ਰਜ਼ਾ' (ਜਨਮ ਸਾਖੀ 'ਚ ਨਾਂ ਮਧੁਰ ਬੈਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ) ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਦਾ ਖੇਡਦਾ ਓਧਰ ਆ ਨਿਕਲਿਆ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਹੁਰੀ ਬਿਰਾਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਏ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬਿਸਿਯਰ ਦੇਸ਼ ਥਾਂਨੀ ਲੰਘੇ ਜੇ? ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਭੜੇ ਫੱਖਰ ਨਾਲ ਕੇਹਾ ਕਿ ਬਿਸਿਯਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜੇ ਸ਼ਾਹੁ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੀ ਦੂਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਹਕੂਮਤ ਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਵਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਕੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਵਾਕਫਿਯਤ ਤੋਂ ਬਾਦ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਲੋਧੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਕਾਰਦਾਰ ਰਹੇ ਨੇ ਤੇ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਦਾ ਰਾਜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿੱਤਰ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਹੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਨ ਦੀ ਜਿਫ਼ ਕੀਤੀ। ਕੇਹਾ ਕਿ ਇਲਾਕਾ ਅਣਜਾਨ ਇਨਸਾਨਾਂ ਲਈ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਕੌਂ ਖ਼ਤਰੇ ਗਿਨ ਗਿਨ ਕੇ ਦੱਸੇ। ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਿਆ:-

ਮਾਰੂ ਮਹਲਾ 1 ॥ ਸਬਦਿ ਮੈਰੈ ਤਾ ਮਾਰਿ ਮਰੁ ਭਾਗੋ ਕਿਸੁ ਪਹ ਜਾਤੁ ॥ ਜਿਸ ਕੈ ਡਿ ਭੈ ਭਾਗੀਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਾ ਕੋ ਨਾਤੁ ॥

ਮਾਰਹ ਰਾਖਹ ਏਕੁ ਤੂ ਭੀਜਤ ਨਾਹੀ ਥਾਤੁ ॥1॥ ਬਾਬਾ ਮੈ ਕੁਚੀਲੁ ਕਾਚਤ ਮਤੇਹੀਨ ॥ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੋ ਕੱਚੁ ਨਹੀ ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਪੂਰੀ ਮਤਿ ਕੀਨ ॥1॥ ਰਹਾਤੁ ॥ ਅਵਗਨਿ ਸੁਭਰ ਗੁਨ ਨਹੀ ਬਿਨੁ ਗੁਨ ਕਯੁ ਘਰਿ ਜਾਤੁ ॥ ਸਹਜਿ ਸਬਦਿ ਸੁਖੁ ਉਪਜੈ ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਧਨੁ ਨਾਹ ॥ ਜਿਨ ਕੈ ਨਾਮੁ ਨ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸੇ ਬਾਧੇ ਦ੍ਰੁਖ ਸਹਾਹ ॥2॥ ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਯਾ ਸੇ ਕਿਤੁ ਆਏ ਸੰਸਾਰਿ ॥ ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਸੁਖੁ ਨਹੀ ਗਾਡੇ ਲਾਡੇ ਚਾਰੁ ॥ ਵਿਚੁਡ੍ਰਾ ਮੇਲਾ ਨਹੀ ਦ੍ਰੁਖੁ ਘਨੋ ਜਮ ਟੁਆਰਿ ॥3॥ ਅਗੈ ਕਯਾ ਜਾਨਾ ਨਾਹ ਮੈ ਭੂਲੈ ਤੂ ਸਮਝਾਯ ॥ ਭੂਲੈ ਮਾਰਗੁ ਜੋ ਦਸੈ ਤਿਸ ਕੈ ਲਾਗਤੁ ਪਾਯ ॥ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਦਾਤਾ ਕੋ ਨਹੀ ਕੀਮਤਿ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਯ ॥4॥ ਸਾਜਨੁ ਦੇਖਾ ਤਾ ਗਲਿ ਮਿਲਾ ਸਾਚੁ ਪਠਾਯਯੋ ਲੇਖੁ ॥ ਮੁਖਿ ਧਿਮਾਨੈ ਧਨ ਖੜੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਖੀ ਦੇਖੁ ॥ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤੂ ਮਨਿ ਵਸਹ ਨਦਰੀ ਕਰਮਿ ਵਿਸੇਖੁ ॥5॥ ਭੁੱਖ ਪ੍ਰਾਸੋ ਜੇ ਭਵੈ ਕਯਾ ਤਿਸੁ ਮਾਗਤੁ ਦੇਝ ॥ ਭੀਜਤੁ ਸ੍ਰੀ ਕੋ ਨਹੀ ਮਨਿ ਤਨਿ ਪੂਰਨੁ ਦੇਝ ॥ ਜਿਨਿ ਕਯਾ ਤਿਨਿ ਦੇਖਿਆ ਆਪਿ ਵਡਾਯੀ ਦੇਝ ॥6॥ ਨਗਰੀ ਨਾਯਕੁ ਨਵਤਨੋ ਬਾਲਕੁ ਲੀਲ ਅਨੂਪੁ ॥ ਨਾਰਿ ਨ ਪੁਰਖੁ ਨ ਪੰਖਨੂ ਸਾਚਤੁ ਚਤੁਰੁ ਸਰੂਪੁ ॥ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਥੀਏ ਤੂ ਦੀਪਕੁ ਤੂ ਧੂਪੁ ॥7॥ ਗੀਤ ਸਾਦ ਚਾਖੇ ਸੁਨੇ ਬਾਦ ਸਾਦ ਤਨਿ ਰੋਗੁ ॥ ਸਚੁ ਭਾਵੈ ਸਾਚਤੁ ਚਵੈ ਚੁਟੈ ਸੋਗ ਵਿਜੋਗੁ ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੁਹੋਗੁ ॥8॥3॥

ਰਾਜਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਫਹ ਪਿਆ।

ਆਖਿਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੂੰ ਮਹਲੀ ਲੈ ਹੀ ਗਏ। ਕੇਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਬ ਇਥੇ ਮਹੀਨਾ ਭਰ ਠਹਰੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝੁਕਰਨਾਂ ਹਟਾ ਕੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੋੜ੍ਹਿਆ। ਇਨਸਾਨ ਤੇ ਜੁਲਮ ਕਰਨ ਤੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡਾ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ।

—◆—

ਜਦੋਂ ਸੁਨੇਹਰੀ ਮਹਲਲ ਵੇਖ ਕੇ ਮਰਦਾਨੇ ਦਿਆਂ ਅਕਖਾਂ ਚੁੰਧਾ ਗਈਆਂ ◆

ਆਵਾ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸਵਰਨ ਮਹਲ ਨਰਪਤੀ ਤੇ ਧਰਮਾ ਸਿੰਘਾ ਨੂੰ
ਉਪਦੇਸ਼

ਆਗੇ ਹੋਰ ਉਦਾਸੀ ਸਾਖੀ ਚਲੀ।(ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਵਲ
ਨੈਨ ਨਾਲ) ਬਾਲਾ ਪਤ੍ਰਾ-192

ਰਾਖਸ ਦੇਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਮਰਾਕ ਊ ਤੋਂ 700 ਕਿਲੋਮੀਟਰ
ਦਾ ਸਫਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਂ ਬੇੜੀ ਰਾਂਹੀ ਚਲਕੇ ਗੁਰੂ
ਸਾਹਬ ਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਪਹਲਾਂ ਝਰਾਵਡੀ ਨਦੀ ਦੇ ਮੁਹਾਨੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ
ਤੇ ਆਥੋਂ ਬੇੜੀ ਰਾਂਹੀ ਹੀ ਉਤਾਂਹ ਪਹਾੜ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਕੋਧੀ 900
ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਸਫਰ ਕਰੀ ਦਿਨ ਤੇ ਕਰੀ ਰਾਤਾਂ ਕਟ ਕੇ ਪੂਰਾ
ਕੀਤਾ। ਅੰਤ ਨੂੰ ਮਲਾਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਆਵਾ ਸ਼ਹਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਲਿਆ

ਲਾਹਆ ਜਿਤ੍ਰੂ ਇਨਵਾ ਵੀ ਕਹੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਅਜ਼ ਦੇ ਮਾਂਡਲਾ
ਸ਼ਹਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪੈਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਝਰਾਵਡੀ ਨਦੀ ਵਿਚ ਮਾਇੰਟੰਗ
ਨਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਮਹੀਨਿਆਂ ਬੜਾ ਸਫਰ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਮਰਦਾਨਾ ਕਾਹਲਾ
ਪੈ ਗਏ, "ਬਾਬਾ ਕੇਹੜੇ ਪਾਹ ਚ ਪਾਏ ਆ ਈ ਕਿਤੇ ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ
ਨੇ ਨਾਂ ਕੋਧੀ ਬੰਦਾ ਨਾਂ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜਾਤ।" ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਕੇਹਾ
"ਮਰਦਾਨਾ ਹੀਸਲਾ ਰਕਖ ਹੁਨ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਾਂ।
ਬਾਕੀ ਜਿਸ ਜਿਸ ਕਾਰ ਵਿਚ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਲਾਏ ਆ ਹੈ
ਉਸ ਵਿਚ ਲਗੇ ਹਾਂ। ਆਹਦੇ ਭਾਨੇ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ ਰਹੋ।
ਨਿਰੰਕਾਰ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰੀਦਾ। ਆਹ ਵੇਖ ਸਾਹਮਨੇ
ਸ਼ਹਰ ਨਜਰ ਪਾ ਆਂਵਦਾ ਈ ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਦੇ
ਬੁਝਾਉਦੇ 4 ਕੋਹ (6-7 ਕਿਲੋਮੀਟਰ) ਪੈਂਡਾ ਕੀਤਾ। ਮਰਦਾਨੇ
ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਨੇਹਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੂਰੋ ਹੀ ਦਿਸ ਪਈ ਤੇ ਉਨੂੰ ਚਾਏ
ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਸ਼ਹਰ ਦੀ ਇਕ ਨੁਕਰ ਤੇ ਜਾਂ ਉਨਾਂ ਨੇ ਬਾਹਰ ਹੀ
ਕਿਸੇ ਰੁਕ ਥਲੇ ਡੇਰਾ ਲਾ ਲਿਆ। ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਅਰਾਮ ਕਰਨਾਂ
ਵੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀ ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਕੋਲੋ ਸ਼ਹਰ ਜਾਨ
ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਕੇਹਾ ਜਾਏ, ਖਾਏ, ਪੀਏ।
ਮਰਦਾਨਾ ਕਹੰਨ ਲਗਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਆਥੇ ਕੇਹੜੀ ਮੇਰੀ ਮਾਸੀ

ਕੀ ਸਬੂਤ ਕਿ ਇਹ ਸਾਖੀ ਆਵਾ ਅਰਥਾਤ ਅੰਗਵਾ (ਮਾਂਡਲਾ, ਬਰਮਾ) ਵਿਖੇ ਵਾਪਰੀ?--ਸਰੋਤ -ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਸਾਖੀ ਪਤ੍ਰਾ-192

੭. ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੇਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਸੋਨਾਰਗਾਏ ਦੀ ਹੈ ਕਯੁਕਿ
ਸ਼ਹਰ ਦਾ ਨਾਂ ਸਵਰਨ ਪੁਰ ਜੁ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਅ. ਕੁਝ ਦਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾਂ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰੀ ਕਯੁਕਿ
ਦਸ਼ਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ 4 ਕੋਹ ਤੇ ਹੈ।

੩. ਇਕ ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਆਰ ਦੇ ਟਾਪੂ (ਦੀਪ) ਤਿਨਾਸਰਮ ਵਿਖੇ
ਹੋਈ ਦਸ਼ਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕੋਧੀ ਇਹਨੂੰ ਮਲੇਸ਼ਿਆ ਵਿਚ ਹੋਈ ਲਿਖ ਰੇਹਾ ਹੈ।

ਆਵਾ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰਨ ਦਾ ਸਬੂਤ-

1. ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਸਾਫ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਜਗਾ ਹੈ ਜਿਥੇ "ਅਜੇ
ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਹੀ ਆਏ।" ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਾਂ ਤਾਂ ਸੋਨਾਰਗਾਏ ਹੈ ਨਾਂ
ਹੀ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਮਲੇਸ਼ਿਆ।

2. ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਵਾਕਫਿਯਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਧਰਮਾ ਸਿੰਘਾ ਕਹੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ
ਅੱਗ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਪਜਦਾ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਝੋਨਾ, ਕਣਕ, ਜਵਾਰ
ਆਦਿ ਜੋ ਆਪਨੇ ਆਪ ਉਗਦੇ ਹਨ। ਵਾਹੀ ਨਹੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ। ਇਹ ਗਲ
ਅਜ਼ ਦੇ ਜਮਾਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸਚ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂਡਲਾ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ
'ਸ਼ਿਫਟਿੰਗ ਕਲਟੀਵੇਸ਼ਨ' ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਅਜ਼ ਦਿਨ ਤਕ ਹੈ। ਲੋਕ ਕੁਝ
ਸਮਾਂ ਜਮੀਨ ਵਾਹੰਦੇ ਹਨ ਫਿਰ ਚੁੜ੍ਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਜਮੀਨ ਵੇਹਲੀ
ਰਹੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜੋ ਅਨਾਜ ਉਪਜਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਵਫ਼੍ਹਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3. ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਵਾਕਫਿਯਤ ਦਿੰਦੇ ਕਹੰਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਇਥੇ
ਮੈਥੁਨ ਨਹੀ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਵਾਮ ਮਾਰਗਿਆਂ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਨਹੀ ਹੈ।"
ਅਸਾਮ ਜਾਂ ਉਤਰ-ਪੂਰਬ ਭਾਰਤ ਨਹੀ ਹੈ।

4. "ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸਮੁੰਦਰ (ਪਾਣੀ) ਵਿਚ ਚਲਣਾ।" ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਤੋਂ
ਮਰਾਕ ਊ ਤੇ ਮਰਾਕ ਊ ਤੋਂ ਦਰਿਆ ਝਰਾਵਡੀ ਦੇ ਮੁਹਾਨੇ ਤੋਂ ਦਰਿਆ ਰਾਂਹੀ
ਆਵਾ ਪਹੁੰਚਣਾ। 1600 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਮਾ ਸਫਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ।

5. "ਪਾਣੀ ਮੀਠਾਂ ਦਾ ਘਰਾਂ ਤੇ ਟੋਭਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੈ" ਥਾਂ ਥਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ
ਬਹੁਲਤਾ ਸਾਫ ਮਤਲਬ ਮਿਆਰ ਜਾਂ ਉਪਰੀ ਅਸਮ ਦਾ ਇਲਾਕਾ।

6. "ਸਵਰਨਪੁਰ" - ਸ਼ਹਰ ਦਾ ਪੁਰਾਤਨ ਨਾਂ ਰਤਨਪੁਰ ਸੀ ਭਾਵ ਰਤਨਾ ਦੀ
ਨਗਰੀ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਪਧਾਰੇ ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਾ ਸੋਨ
ਮਹਲ ਬਨਾ ਰੇਹਾ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਮਿਨ ਸਵੇ ਨੇ ਨਿਰਾ ਮਹਲ ਸੋਨੇ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀ
ਬਧਾਏਆ, ਪਗੋਡਾ ਜਾਂ ਸਤੂਪ ਵੀ ਸੋਨੇ ਦਾ। ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ

ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਫ਼੍ਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਸੁਨੇਹਰੀ ਬਧਾਵਾਈ। ਸੋ ਰਾਜੇ
ਸਵਰਨ ਨਰਾਯਨ ਨਰਪਤੀ ਨੇ ਆਵਾ ਨੂੰ ਸਵਰਨ ਨਗਰੀ ਬਨਾ ਦਿੱਤਾ। (ਇਹ ਵੀ
ਵਫ਼੍ਹਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।)

ਸਵਰਨ ਮਹਲ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਫਰਵਰੀ 1511 ਈ ਨੂੰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਾ
ਮਤਲਬ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਉਦਘਾਟਨ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੀ ਪਿੱਛੇ ਜਾਂ ਏਨ ਉਦਘਾਟਨ
ਮੌਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਨ। ਆਪਾਂ ਇਹੋ ਮਤਰ ਕੇ ਚਲਾਂਗੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ
ਉਦਘਾਟਨ ਮੌਕੇ ਇਥੇ ਸਨ।

ਰਾਜੇ ਨੇ ਬਾਦ ਵਿਚ ਜੋ ਆਪਨਾ ਨਾਂ ਰਕਖਿਆ ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਨਾਨਕ ਲਫਜ਼
ਆਉਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਹਾਜ਼ ਇਤਫਾਕ ਸੀ ਕਿ
ਬਰਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਲਫਜ਼ ਸ਼ਵੇਨਾਨਕਯਾਸ਼ਿਨ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ
ਸੋਨਮਹਲ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵਿਚ ਦੋ ਨੌਰੇ ਤੇ ਕਕਕਾ ਆਉਦਾ ਹੋਵੇ।

7. ਸਾਫ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਥਰ ਬਰਮਾ
ਆਏ ਹਨ। ਫਿਰ ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਕਹ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਅਲਾਉਦੀਨ ਹੁਸੈਨ
ਸ਼ਾਹ (ਸੁਧ ਸੈਨ) ਨਾਲ ਸੰਧੀ ਕਰ ਲਵੋ। ਮਤਲਬ ਚੀਨ ਜਾਂ ਮਲੇਸ਼ਿਆ ਜਾਂ
ਥਾਈਲੈਂਡ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਯਾਸਤ ਦੇ ਨਾਲ
ਲਗਦਾ ਹੀ ਕੋਧੀ ਇਲਾਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ
ਮਲੇਸ਼ਿਆ ਜਾਂ ਥਾਈਲੈਂਡ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਪੋਲ ਕਲਪਨਾ
ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਚ ਸਾਫ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰ ਰਹੇ
ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਬਚਨਾ ਤਾਂ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਸੰਧੀ ਕਰ ਲੈ। ਨਹੀ ਤਾਂ
ਭਾਧੀ ਤੇਰੀ ਮਰਜੀ। ਸਾਫ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜੇ ਨੇ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਇਨ ਨਾਂ
ਮਤਰੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ 25 ਮਾਰਚ 1527 ਨੂੰ ਆਵਾ ਤੇ
ਸ਼ਾਨ ਯਾਸਤਾਂ ਨੇ ਫਤਹ ਪਾ ਲਈ ਤੇ 150 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਆਵਾ ਯਾਸਤ ਤਹਸ
ਨਹਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।(ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹੇ
ਸਨ।)

8. "ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਜਾਤ ਵਰਨ ਵੀ ਨਹੀ ਮਤਰਦੇ।" ਭਾਵ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕੋਧੀ
ਬਾਹਰ ਦਾ ਇਲਾਕਾ। ਅਸਮ ਬੰਗਾਲ ਤਕ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਪਰ
ਬਰਮਾ ਵਿਚ ਨਹੀ ਹੈ।

9. ਅਲਾਉਦੀਨ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ਾਹ (ਰਾਜਾ ਸੁਧਰ ਸੈਨ) ਤੇ ਮਿਨ ਸਵੇ (ਕਵਲ
ਨੈਨ)- ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਘਟ ਹੀ ਯਾਦ ਰਹੇ
ਸਨ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਸੁਲਤਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਗਲਤ ਦਸਦਾ ਹੈ।
ਉਸ ਨੇ ਸੁਧਿਆਂ ਸੁਧਾਈਆਂ ਗਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਅਨਦਾਜ਼ੇ ਜਾਂ ਝਸ਼ਾਰਿਆਂ
ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਤਹਾਸ ਲਭਨਾ ਪੜ। ਵੇਖੋ ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਕਿਤੇ
ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉਡ ਤਰੰਗ ਆਉਦਾ ਹੈ ਕਿਤੇ

बैठी है जो खवाए प्याएगी। मेरे तां पल्ले दमड़ी वी नही। गुरू साहब ने केहा जा मरदान्या तैनू पूरा शहर सौप्या। मरदाना झट्ट शहर जा वड़्या।

मरदाने ने जिवें शहर विच्च पैर पायआ उहदियां तां अक्खां खुल्लियां दियां खुल्लियां ही रह गईआं। चार चुफेर्या जगमगाउदा चीनी बजार। हर पासे चमक ही चमक। कई दुकानां सुजियां ही पर्ईआं सन। मालक जां दुकानदार किते नज़र ही नां आवे। मरदाने ने हुन तक्क हज़ारां शहर वेख लए सन पर इह तां वक्खरा ही सी। इथों दा सभ्याचार वी वक्खरा ही सी। हर पासे नवियां नकोर सुनेहरी इमारतां।

जिवे मरदाना डौर भौरा होयी बज़ारां नू वेख रेहा सी तां हिन्दुसतानी समझन वाला इक्क सखश मिल गया नाम धरमा सिंघा। धरमा सिंघा मरदाने नू पुच्छन लगगा, "लगदै परदेसी हो?" मरदाने ने केहा "हां मैं लहौर पंजाब देस तों हां। दिल्ली तों वी परे। असी साधू फकीर हां।" धरमा सिंघ ने पठाणां बारे सुण्या होया सी। सिंघा ने केहा कोयी मेरे लायक खिदमत होवे तां दस्सो। मरदाने ने केहा कि इस शहर दा की नां है? धरमा सिंघा ने केहा इह आवा राजधानी शहर है इनू अंगवा वी केहा जांदा है। इहदा पुरातन नां रतनपुरा हुन्दा सी। साडे महाराजे ने इनू सवरनपुर बणाउन दी ठान लई है। इह सुनेहरी महल, सभ सुनेहरी दुकानां, साडा सतूप जां पगोडा वी सुनेहरी। मरदाने ने सिंघा नू केहा असी भोजन करनां चाहुन्दे हां।

सिंघा मरदाने नू राजे दे लंगर विच्च लै गया। मरदाने नू

हुकम होया कि जित्री कु मिठायी खा सकदै खा लै। ओथों कुझ मिठायी ते लीचियां मरदाने दी झोली विच्च पा दित्तियां कि जा आपने महंत ते दूसरे बन्दे वासते लै जा। जदों रसद तोली जा रही सी तां मरदाने ने वेख्या कि तकड़ी दे छाबे, डंडी ते वट्टे वी सभ सोने दे ही सन। मरदाने दी तां खुशी दा टिकाना नही सी।

मरदाना हैरान सी इह खैरात पा के। धरमे ने मरदाने नू केहा कि भायी इथे अन्न कुदरती तौर ते आपने आप बहुत पैदा हुन्दा है। बन्दे ने तां बस वट्टे के ल्याउना हुन्दा है। बस पीह पकाउन दा ही कम है इथे। राजे ने इस नू धरम नगरी ऐलान दित्ता है। इथे कोयी भुक्खा नही सौदा।

वाहो दाही आ के गुरू साहब नूरिपोरट दित्ती कि बाबा इथो दा शहर तां बहुत अमीर है। मरदाना कहन लगगा बाबा इथों दा राजा तां चिटागांग दे राजे हुसैन शाह (सुध सैन) तों वी वड्डा लग्गदा है। बाबे ने केहा हां मरदान्या किसे वेले हुसैन शाह इस दा सलामी सी। पर अज्ज ओह अजाद खुदमुखत्यार है।

इथों दी सभिअता बाबत बाबे कोलो पुच्छन लग्ग प्या, "बाबा जी, की इथों दे लोक वी गुहाटी वरगे बेशरम हन भाव मैथुन आम करदे हन?" गुरू साहब ने मरदाने नू दस्स्या कि नही इह वक्खरी सभिअता है इह वाम मारगी नही। इह इक्क तरां नाल जंगली लोक हन ते इथे राज धरम दा है। बहुते गोबिन्द (साधू भाव भिकशू) लोक ही हन। लोकां विच्च चलाकियां नही हन। इथे अजे तक्क मुसलमान हमलावरां दा पैर नही प्या। इथे इक्क किसम

पिढे ची घावी → अटका घटका। कहन तों मतलब लिखारी राजे मिन सवे दा नां याद करन दी कोशिश करदा है। सानू जनमसाखियां दे अधूरे पण तों जरा वी शिकवा शकायत नही है जित्रां ने कहियां कहाईआं गल्लां नू इतहास बना दित्ता। क्युकि इह साखियां भायी मरदाने जां गुरू साहब ने नही लिखाईआं। हो सकदा कदी इक्क अधी उदासी वेले किसे बाले ने साथ दित्ता होवे पर असल घालना जनम साखियां दे लिखारियां दी ही है।

10. धरम सिंघ कि धरमा सिंघा- बरमा इलाके विच्च ओनी दिनी सिंघा नां नाल आम वरत्या जांदा सी। पर असी इस नां नू कोयी मामला (इशू) नही बणाउना चाहुन्दे। जे धरम सिंघ वी केहा जावे तां सानू कोयी दिकत नही।

11. बाकी दे नां तां जनम साखी करता ने फरजी पाए पर हो सकदा है कि धरम सिंघ जां धरमा सिंघा सिक्खी नाल जुड्या होवे। जिस दा जिकर जनम साखी पूरे आतम विशवाश नाल करदी है।

12. राजे दी जात ब्राहमन दस्सी है। राखशश देश विच्च वी ओनी दिनी राजे आपने आप नू ब्राहमन दसदे हन। इह रिवाज बरमा ते थाईलैंड तक्क मौजूद सी।

13. साखी च लिख्या है गुरू साहब सिलमिला पहाड़ां दे दामन विच्च बैठे हन। मतलब सालमाला परबत माला। आराकान पहाड़ी माला जां राखीन रेंज जिस नू विदवानां ने बरम्मा दियां परबत माला ही पछाण्या है।

मतलब पहाड़ी इलाका। राज बहुत विशाल है। दूसरे पासे फिर पहाड़ हन। इह बरमा तां हो सकदा है पर दीप तनासिरम वी नही

है। सुभावक है सोनारगायो वी नही।

14. याद रहे क्युकि कट्टक उडीसा वी गुरू साहब गए ते कट्टक दे साहमने समुन्दर विच्च जेहड़ा दीप पैदा है उनू वी जम्बू दीप कहन्दे हन। इथों दी वी गुरू साहब लंघे सन। पर बाकी दियां निशानियां इथे मेल हरगिज़ नही खांधियां।

14. "राज दी हद्द 7700 जोजन" (इस इशारे दी व्याख्या असी करन तों असमर्थ हां। क्युकि इह दूरी तां बहुत ज्यादा हो जांदी है। इक्क जोजन = 8 मील = 12.87 किलोमीटर। कुल दूरी हो गई 7700 गुणां 12.87 = 99135 किलोमीटर। कुल धरती दा घेरा मसां 25000 किलो मीटर है। इह गल कहन तों जनम साखी करता दा मतलब है बहुत विशाल।

साडा कहन दा मतलब इह साखी मियामार दे शहर आवा जां इंगवा दी है जिस नू अज्ज कल मांडला केहा जांदा है।

बाकी इह गल्ल मन्नन योग नही कि गुरू साहब 15 महीने राजा मिन सवे कोल ठहरे सन। जनम साखी विच थांयी थांयी समां वधा के लिख्या है।

<https://en.wikipedia.org/wiki/Shwenankyawshin>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Inwa>

सवरन भूमी ते सवरनदीप -

<https://en.wikipedia.org/wiki/Suvarnabhumi>

होर वेखो किताब - Nagapattinam To Suvarnadwipa Reflections On The Chola Naval

ਨਾਲ ਸਤਜੁਗ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਜੇ ਦਾ ਰਾਜ ਬਹੁਤ ਵਡਾ ਹੈ ਜਿਥੋਂ ਆਪਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਆਏ ਓਥੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜੇ ਓਪਰ ਚੀਨ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਤਕਕ ਏਸੇ ਦਾ ਹੀ ਰਾਜ ਹੈ।

ਹਫਤੇ ਬਾਦ ਦੁਬਾਰਾ ਧਰਮਾ ਸਿੰਘਾ ਦਾ ਮਰਦਾਨੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ "ਮਹਾਤਮਾ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਕੇਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦੋ ਜਨੇ ਹੋ ਪਰ ਇਕਲੇ ਹੀ ਭੋਜਨ ਖਾਨ ਕਯੋ ਆਉਦੇ ਹੋ।" ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਦਸ਼ਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦਾ ਮੇਰਾ ਮਾਲਕ ਬਹੁਤ ਸੰਤੋਖੀ ਹੈ। ਖਾਨ ਪੀਨ ਦੀ ਉਨੂੰ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ। ਨਿਰੰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨਾ ਹੀ ਉਹਦੀ ਖੁਰਾਕ ਹੈ। ਉਹ ਰਭਬ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਉਹ ਰਭਬ ਹੀ ਹੈ। ਰੋਟੀ ਮਿਲ ਗਈ, ਠੀਕ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੋਧੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ। ਹਾਂ ਜੇ ਉਹ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਾਂ ਕਰੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹਦੀ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਿੰਘਾ ਕਹਨ ਲਗਾ "ਰੋਟੀ ਖਾ ਲੈ। ਚਲ ਮੈਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਵਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਆਉਦਾ ਵਾਂ।"

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਦੇ ਡੇਰੇ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਦੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਾਲ ਲਿਵ ਲਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਸਿੰਘਾ ਪੁੱਛਦਾ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਕਿ ਇਹ ਕਦੋਂ ਉਠਣਗੇ? ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਦਸ਼ਿਆ ਕਿ ਕੋਧੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਤਾਂ ਕਦੀ ਕਦੀ ਦਿਨ ਭਰ ਹੀ ਏਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕਛੁ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਸਿੰਘਾ ਪੁੱਛਦਾ ਫਿਰ ਕੀ ਕਰੀਏ? ਮਰਦਾਨੇ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜੇਹੀ ਉਹਦੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਕੇਹਾ ਕਿ ਅਵਾਜ਼ ਦੇ; ਕਰਤਾਰ, ਕਰਤਾਰ, ਸਤਿ ਕਰਤਾਰ। ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਓਸੇ ਤਰਾਂ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਅਕੁਝਾਂ ਖੋਹਲਿਆਂ। ਹਾਲ ਚਾਲ, ਜਾਨ ਪਛਾਨ ਪੁੱਛੀ। ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਕੇਹਾ ਕਿ "ਮੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਮਿਨ ਸਵੇ ਦਾ ਮੁਲਾਜਮ ਹਾਂ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੋਧੀ ਬੰਦਾ ਭੁਕਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਭੋਜਨ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜਰ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ।"

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਧਰਮਾ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਕੇਹਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਅੱਜ ਤੋਂ 10 ਸਾਲ ਪਹਲਾਂ (7 ਅਪਰੈਲ 1501 ਈ ਗਈ ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। (ਕਯੁਕਿ ਰਾਜੇ ਨੇ ਹੁਕਮ ਕਰਕੇ ਆਵਾ ਨੂੰ ਸੋਨ ਨਗਰੀ ਬਨਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ ਇਸ ਰਾਜੇ ਦਾ ਨਾਂ 'ਮਿਨ ਸਵੇ' ਦੇ ਬਿਜਾਏ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਹਾਯਨ-ਉਨਕੇ-ਉਸ-ਹਨਿ ਸ਼ਵੇਨਾਨ-ਕਯਾਸ਼ਿਨ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੁਨੇਹਰੀ ਮਹਲ ਦਾ ਮਾਲਕ) ਧਰਮਾ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਦਸ਼ਿਆ ਕਿ ਰਾਜੇ ਮਿਨ ਸਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਧੀ 17 ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਰਾਜੇ ਹਨ। ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਕੇਹਾ ਕਿ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਿਰ ਚਲ ਆਪ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋ

ਖੋਹ ਆ ਨਹੀਂ। ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾ ਮਿਨ ਸਵੇ ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਵਡਾ ਭਰਾ ਤੇ ਪਿਤਾ ਗੁਜਰ ਗਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਰਾਜ ਗਈ ਇਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਭੋਜਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਕੇਹਾ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਵਾਲਾ ਭੋਜਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੋਧੀ ਦੂਸਰੀ ਵਸਤੂ ਲੈ ਆਉਦਾ ਹਾਂ। ਬਾਬੇ ਨੇ ਕੇਹਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਅਜੇਹੀ ਕੋਧੀ ਗਲ ਨਹੀਂ, ਸਾਡਾ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਗਿਲਾ ਹੈ। ਕਦੀ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਗਿਲਾ ਸ਼ਿਕਵਾ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਿੰਘਾ ਕਹਨ ਲਗਾ ਕਿ ਕੇਹੜੀ ਗਲ ਤੁਸੀਂ ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਖਫਾ ਹੋ ਸੰਤ ਜੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਸਿੰਘਾ ਨੂੰ ਕੇਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਹੀ ਦਸ਼ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਹੀ ਸਮਝ ਪਾਏਗਾ।

ਧਰਮਾ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਝਟ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਗਲ ਦਸ਼ੀ ਕਿ ਬਾਹਰ ਇਕ ਸਾਧੂ ਆਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਕਹਨ ਲਗਾ ਕਿ ਇਹ ਗਲ ਤਾਂ ਮੈਂ ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਹੀ ਦਸ਼ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਸਬਬੀ ਰਾਜਾ ਵੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਫੁਰਸਤ ਵਿਚ ਸੀ। ਝਟ ਘੋੜੇ ਤੇ ਕਾਠੀ ਪਵਾਈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਕੋਲ ਆ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਜਾਨ ਪਛਾਨ ਹੋਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਕੋਲੋ ਰਾਜੇ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦਿਆਂ ਗਲਾਂ ਪੁੱਛੀਆਂ। ਸਾਹਬ ਨੇ ਦਸ਼ਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਤੇ ਮਰਾਕ ਉ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਕੇ ਆਏ ਨੇ। ਰਾਜਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਫਿਰ ਰਾਜਾ ਦੇ ਪਿੱਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਗਲ ਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਦੇ ਬੀਤੇ ਦਿਆਂ ਕਈ ਗਲਾਂ

ਦਸ਼ਿਆਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਹਦੀ ਮੂਰਖਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਿਰੰਕਾਰ ਉਹਦੀ ਰਕੁਝਾ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਗਲਾਂ ਤੇ ਉਹ ਰਾਜ ਸਿਰਫ ਰਾਜਾ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਰਾਜਾ ਮਿਨ ਸਵੇ (ਕਵਲ ਨੈਨ) ਝਟ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਦੇ ਪੈਰੀ ਆ ਪਿਆ ਤੇ ਖਿਮਾ ਦੀ ਯਾਚਨਾ ਕੀਤੀ।

ਰਾਜੇ ਨੇ ਕੇਹਾ ਕਿ ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਹੋਇਆ ਸੀ ਹੋਇਆ ਅਗੇ ਵਾਸਤੇ ਮੈਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕਰੋ। ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਕਹੋਗੇ ਮੈਂ ਓਵੇਂ ਹੀ ਕਰਾਂਗਾ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਅਗੇ ਅਰਜੋਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਹਬ ਮੈਨੂੰ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹਿੰਦੀ ਹਨ ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਰਾਜਾ ਮਿਨ ਸਵੇ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਭਲਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਚਿਟਾਗਾਂਗ ਦੇ ਰਾਜਾ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸੰਧੀ ਕਰ ਲਓ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਲਾਮੀ ਬਠ ਜਾਓ, ਤੁਹਾਡਾ ਰਾਜ

ਰਾਜਾ ਮਿਨ ਸਵੇ ਨੇ ਵੀ ਕੁਝ ਇਹੋ ਜੇਹਾ ਸੁਨੇਹਰੀ ਸਤੂਪ ਹੀ ਬਠਵਾਏ ਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਸ਼ਹਰ ਇਨਵਾ ਵਿਖੇ ਅੱਜ ਬਠ ਰਹੇ ਸਤੂਪ ਦੀ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖੋ। ਬੰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ। ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਓ ਕਿਤਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪਗੋਡਾ ਹੈ!

बच्चा रहेगा। (लगदै इथे गुरू साहब ने राजे नूं समझायआ होए कि तुसी दोवे राजे मिल के दिल्ली वी फतह कर सकदे हो।) जे अजेहा नही करोगे तां तुहाडी मरजी। राजे ने केहा कि हुसैन शाह तां वड्डा राजा है जे कोयी उस तों वी नीवा है तां मै उस नूं वी नमसकार करन नूं त्यार हं। तुहाडा हुकम चाहीदा है, बस।

गुरू साहब ने राजे नूं सिक्खी दा तिन्न थंमा सिधांत समझायआ : नाम जपणा, किरत करनी ते वंड छकणा। राजे मिन सवे ने गुरू साहब दे सारे हुकम मन्नन दा वायदा दे के बेनती कीती कि चलौं हुन मेरे महलां नूं वी पवितर कर द्यो। गुरू साहब राजे दे महलां विच्च गए ते हफता दस दिन उस शहर दे वसनीकां नूं ही सतिनाम सति करतार दे नाम नाल जोड़्या। दूसरे पाखंडां तों हटा के इक्क निराकार प्रभू नाल जोड़्या।

अगे जम्बू दीप नूं चले (बाला पत्रा 180)

जदों देवलूत राजे 'बिन्या रन' ने बाबे ते मरदाने दा शिकार खेडना चाहआ◆

बरमा दे इक्क वड्डे हिसे ते हंथावड्डी (हंसावती: जो हंस पालदे सन) खानदान राज करदा सी। किसे मौके इक्क रानी 'शीं साबो' दा राज बेगो ते हो गया। शीं साबो इक्क बोधी भिकशू धंमाजेदी तों इनी प्रभावत होयी कि उस ने आपनी राजकुमारी धी दा व्याह धंमाजेदी भिकशू नाल कर दित्ता। 1471 ई विच्च फिर धंमाजेदी ही बेगो ते तखत ते बराजमान हो गया। ओहदे धरमी राज दी चार चुफेरे धुम पै गई। इहने राज करन दे नवे कनून घड दित्ते जो अज्ज वी दसतावेज ते तौर सिललेख ते मिलदे हन इनां नूं धंमाजेदी प्याटन केहा जांदा है।

एसे मशहूर बोधी भिकशू राजे दे पुत्तर 'बिन्या रन' दा राज (1492 ई तों 1526) नूं बेगो ते हो जांदा है। इह एनां झल्ला राजा सी कि दूसरी र्यासत विच्च सथित शवाजीगौन सतूप ते मत्था टेकन फौजां समेत चला गया। जनम साखी अनुसार बागो शहर पहुंचन विच्च बाबे ते मरदाने नूं 27 दिन लगे। किते धरती ते किते पहाड़। इह शहर जित्ये पहुंचे पहाड़ी ते मौजूद है। राजे दा नां देवलूत दित्ता है। गुरू साहब शहर तों 2 कोह उरां ही डेरा जमा के बह गए। राजे नूं खबर मिली कि कुझ वक्खरी ही नसल दे बन्दे बाहर बैठे ने।

इलाके च रिवाज हुन्दा सी कि दुशमन दे बन्द्या नूं मार के खा जांदे सन। लग्गदा है कि गुरू साहब ते वी शक्क होया ते राजे ने बन्दे भेजे गुरू साहब नूं ग्रिफतार करन। साखी च आउदा है कि जदों बन्दे गुरू साहब दे नजदीक पहुंचन तां अत्रे हो जावन। दूर हट्टन तां दिसना शुरू हो जावे।

राजे ने इस तरां 7 वक्ख वक्ख टीमां भेजियां। पर हर वारी इहो होया। राजे दे वजीर ने फिर सलाह दित्ती कि हो सकदा है कि ओथे बैठा कोयी पूरन महातमा पुरख होवे। उस केहा कि राजा जी मै नूं इजाजत देवो। पर शुधु ते सतिकार वाली भावना नाल साधूआं कोल जांदा हं जे मै अत्रा नां होया तां समझ लैना कि कोयी पूरन ब्रहमग्यानी पुरख है उह। राजे नूं इह सलाह चंगी लग्गी ते वजीर भेट लै के गुरू साहब दे हाजर होया। विसथार विच्च गल्लां बातां होईआं। वजीर ने सरकार दे पहले नजरीए ते माफी मंगी ते शरम महसूस कीती। आ के राजे नूं सारी गल्ल बात दस्सी। फिर राजा आप गुरू साहब दे दरशनां नूं लाम लशकर समेत पहुंच्या। मन विच्च बुधमत जां कोयी होर दवेश भावना होन करके उह वी अत्रा हो गया ते वापस परत्या। आ के वजीर नाल गल्ल कीती।

फिर वजीर गुरू साहब कोल राजे समेत गया। पैरी पै के भुल्ल बखसवाई। गुरू साहब नूं महलां विच्च सद्ध्या। गुरू साहब ने महली जान तों इनकार कीता। राजे ने भोजन वासते वी सद्ध्या तां गुरू साहब ने इस गल्ल ते वी उट्ट के विरोधता कीती कि तुहाडा राखश खाना मै नूं सवीकार नही। जनम साखी विच्च आउदा है कि राजे ने अगे तों वायदा कीता कि उह इनसानी मास नही खावेगा ते राज विच्च राखशपुने ते पाबन्दी लाई। गुरू साहब कोलो नाम दात हासल कीती ते आपने जीवन विच्च काल विच्च सिक्खी दा प्रचारक ही बण्यारेहा।

काफी समां ओथे गुरू साहब रहे ते फिर समुन्दरी जहाज रांही बंगाल वाले पासे आ गए।

सिंदगीनाभा

● हंथावड्डी र्यासत दा बिन्या रां

https://en.wikipedia.org/wiki/Binnya_Ran_II

https://en.wikipedia.org/wiki/Bago,_Myanmar

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_capitals_of_Myanmar

<https://en.wikipedia.org/wiki/Inwa>

बाला इथे जम्बू दीप दी गल्ल करदा है। हयून साग वरगे बाहरी यातरूआं जम्बू दीप भारत नूं केहा। पर बाला इथे जम्बू (हाथी) तों मतलब लै रेहा है। हाथी थाईलैंड विच्च वी खूब सी ते बरमा विच्च वी ओनी दिनी आम मिलदे सन। राखश थाईलैंड वी हुन्दे सी। सो संभावना इनां दोवां इलाक्यां दी बण सकदी है। पर बंगाल दा राज ओधर होन दी संभावना नही बणदी।

जे तां थाईलैंड दी गल्ल हुन्दी तां राजधानी अयुथ्या (अयुथ्या) जो तिन्न दर्यावां दे दरम्यान आउदी है ओहदा जरूर जिकर होना सी। इह राजधानी वी पहाड़ी इलाका नही।

इस खिते विच्च फिर बेगो दी हंसावती र्यासत बचदी है। जित्ये हाथी वी हन ते लोक वी मानस खाने राखस सन ते अगली गल्ल राजा वी बोधी देवलूत।

बाकी जेहड़ी बाले ने गल्ल लिखी है कि 27 दिनां विच्च इथे पहुंचे इह वी लग्ग सच्ची हो सकदी है क्युकि सवरन पुर (इनवा) तों बेगो दा रसता दुरगम पहाड़ी है पैदल कुल मिला के 600 किलोमीटर हो ही जांदा होवेगा क्युकि नक्क दी सीध ते ही 510 किलोमीटर पै जांदा है।